

Uppföljning av utbildning på forskarnivå

Dessa riktlinjer har fastställts av fakultetsnämnden 2024-02-07 och gäller från samma datum.

Dnr HS 2024/116

Innehållsförteckning

1	Inledning.....	2
2	Sexårsuppföljning av ämne på forskarnivå	2
	2.1 Uppstart.....	3
	2.2 Självvärdering från ämnet.....	3
	2.3 Bedömagruppens arbete	4
	2.4 Vidareutveckling av utbildningen.....	5
	2.5 Återkoppling av planerade och genomförda åtgärder.....	5
3	Ettårsuppföljning av nyinrättat ämne.....	6
4	Ytterligare ansvar vid uppföljning av ämne på forskarnivå	7
5	Dokumentet gäller från	8
	Bilaga 1: Bedömagruppen.....	9
	Bilaga 2: Bedömningsområden och bedömningsgrunder.....	10

1 Inledning

Alla Högskolans ämnen på forskarnivå ska följas upp inom ramen för en sexårscykel (sexårsuppföljning). Nyinrättade ämnen följs även upp ett år efter att de första doktoranderna har antagits (ettårsuppföljning)¹. Sexårsuppföljningen sker genom granskning av en extern bedömargrupp (bilaga 1). Ettårsuppföljningen görs internt av fakultetsnämnden vid Högskolan. Fakultetsnämnden ansvarar för att båda uppföljningarna genomförs.

Ämnen på forskarnivå som har en planerad utbildningsutvärdering från Universitetskanslersämbetet (UKÄ) under den aktuella sexårscykeln följs inte upp i sin helhet vid Högskolan. En intern uppföljning av bedömningsområden och bedömningsgrunder som inte utvärderas av UKÄ kan genomföras som komplement. Detta beslutas av fakultetsnämnden.

2 Sexårsuppföljning av ämne på forskarnivå

Sexårsuppföljning av ämne på forskarnivå utformas och planeras av fakultetsnämnden och fakultetsnämndens presidium. En tidsplan fastställs av dekan i god tid före uppföljningen, för att prefekt ska kunna avsätta resurser för uppföljningen.

En självvärdering från ämnet ligger till grund för uppföljningen. Självvärderingen struktureras utifrån de bedömningsområden och bedömningsgrunder som ska följas upp (bilaga 2). En extern bedömargrupp genomför granskningen.

De huvudsakliga stegen i sexårsuppföljningen är:

- Fastställande av bedömningsområden och bedömningsgrunder
- Uppstart
- Självvärdering från ämnet
- Bedömargruppens arbete
- Vidareutveckling av utbildningen
- Återkoppling av planerade och genomförda åtgärder

De bedömningsområden och bedömningsgrunder som används vid uppföljningen återfinns i bilaga 2. Fakultetsnämnden kan besluta om att ytterligare bedömningsområden och bedömningsgrunder ska läggas till vid en specifik uppföljning. Ämnesansvarig lärare för det ämne som ska följas upp och prefekt kan inkomma med önskemål om

¹ Med ”doktorand” avses i detta dokument alla som är antagna till utbildning på forskarnivå vid Högskolan i Skövde inom det ämne som följs upp.

sådana tillägg². Utöver förslag från ämnesansvarig lärare och prefekt utgår fakultetsnämnden från följande överväganden vid beslut om bedömningsområden och bedömningsgrunder:

- Resultat från tidigare interna uppföljningar, exempelvis sexårsuppföljning och ettårsuppföljning av nyinrättat ämne
- Resultat från genomförda externa utvärderingar och uppföljningar (exempelvis utbildningsutvärderingar och lärosätesgranskningar genomförda av UKÄ)
- Högskolans utvecklingsplan, verksamhetsplaner och liknande styrande dokument och inriktningsbeslut

Utifrån fakultetsnämndens beslut om bedömningsområden och bedömningsgrunder tas en självvärderingsmall fram för den aktuella uppföljningen (2.3).

2.1 Uppstart

Uppföljningen inleds formellt med att fakultetsnämndens presidium kallar till ett uppstartsmöte. Ämnesansvarig lärare, studierektor, prefekt och avdelningschef, doktorandrepresentanter samt forskarutbildningssamordnare bjuds in till mötet. Syftet med mötet är att informera om uppföljningsprocessen och vilka underlag som finns tillgängliga. I samband med mötet tillgängliggörs självvärderingsmall och underlag på en gemensam lagringsyta.

2.2 Självvärdering från ämnet

Ämnesansvarig lärare ansvarar för att sammanställa ämnets självvärdering med bilagor. Självvärderingen kan vid behov skrivas på engelska. Samverkan ska ske med övriga funktioner som är involverade i forskarutbildningen, främst studierektor, handledare, kursansvariga lärare och forskarutbildningssamordnare. Studentkåren, via doktorandrådet, ska bjudas in att medverka i arbetet med självvärderingen.

Självvärderingen ska innehålla såväl analys och reflektion som beskrivning, relaterat till bedömningsområdena och bedömningsgrunderna (bilaga 2). I självvärderingen ska det även ingå en sammanfattande reflektion av ämnet. Konkreta exempel ska anges för att visa **hur** bedömningsgrunderna uppfylls.

² Vid Högskolan kan ett ämne på forskarnivå finnas på mer än en institution, vilket gör att flera prefekter kan vara berörda av uppföljningen. Samtliga prefekter har i dessa fall möjlighet att inkomma med önskemål. I detta dokument skrivs "prefekt" genomgående i singular, men samtliga berörda prefekter avses. Detta gäller även när "avdelningschef" omnämns i dokumentet.

Till stöd för skrivandet av självvärderingen tas faktaunderlag fram av verksamhetsstödet. Vilka dessa underlag är beror delvis på vilka bedömningsområden och bedömningsgrunder som ingår i uppföljningen (2.1).

Självvärderingen ska inte överstiga 30 sidor (exklusive bilagor). Prefekt ska godkänna självvärderingen innan den lämnas till fakultetsnämnden.

2.3 Bedömagruppens arbete

Självvärderingen och övriga underlag granskas av en extern bedömagrupp. Bedömagruppen utses av dekan, på förslag av prefekt. Gruppens sammansättning och uppdrag beskrivs i bilaga 1.

2.3.1 Platsbesök

För att komplettera informationen i självvärderingen och övriga underlag genomför bedömagruppen ett platsbesök vid Högskolan. Vid platsbesöket intervjuar bedömagruppen ämnesansvarig lärare, studierektor, forskarutbildningssamordnare, handledarrepresentanter, doktorandrepresentanter, avdelningschef, och prefekt. Bedömagruppen kan be att få träffa ytterligare personer. Intervjuerna kan vid behov hållas helt eller delvis på engelska.

2.3.2 Yttrande

Bedömagruppen sammanfattar sin granskning i ett yttrande där de lyfter fram styrkor och rekommendationer om åtgärder för fortsatt utveckling av utbildningen. Gruppen lämnar ett omdöme för varje bedömningsområde och bedömningsgrund som ingår i uppföljningen (bilaga 2). Bedömagruppen lämnar också ett samlat omdöme för ämnet.

För den samlade bedömningen av ämnet används följande omdömen:

Tillfredsställande: Inga utvecklingsområden som riskerar att påverka utbildningens kvalitet har identifierats. Dock kan utvecklingsområden ha identifierats som ytterligare kan stärka utbildningen identifierats.

Med tvekan tillfredsställande: Utvecklingsområden som behöver åtgärdas för att bibehålla utbildningens kvalitet har identifierats.

Ej tillfredsställande: Brister som allvarligt kan påverka utbildningens kvalitet har identifierats.

För varje **bedömningsområde** används omdömena "tillfredsställande" och "ej tillfredsställande".

För varje **bedömningsgrund** anges om den är ”uppfylld” eller ”inte uppfylld”.

Yttrandet skrivs i särskild mall som tillhandahålls av Högskolan. Ett preliminärt yttrande delas med ämnet för kommentarer om eventuella sakfel och missförstånd innan bedömargruppen lämnar sitt slutliga yttrande till Högskolan.

2.4 Vidareutveckling av utbildningen

De rekommendationer som lämnas i bedömargruppens yttrande ska utgöra underlag för vidareutveckling av ämnet. Studentkåren, via doktorandrådet, ska erbjudas att delta i vidareutvecklingen och i planeringen av åtgärder. Mål och åtgärder relaterade till uppföljningen ska dokumenteras i verksamhetsplaner och andra dokument kopplade till kvalitetsarbete inom utbildning.

Fakultetsnämnden ska hantera yttrandet vid ett beslutsmöte. Syftet är att lyfta fram och vidarebefordra till relevanta mottagare rekommendationer som bör hanteras på en högskoleövergripande nivå. Detta kan exempelvis vara sådant som det enskilda ämnet eller institutionen inte kan påverka. Forskarutbildningssamordnaren inbjuds att delta vid mötet.

2.5 Återkoppling av planerade och genomförda åtgärder

I de fall uppföljningen har resulterat i den samlade bedömningen ”med tvekan tillfredsställande” eller ”ej tillfredsställande” ska ämnesansvarig lärare och prefekt göra en återkoppling till fakultetsnämnden av planerade och genomförda förbättringsåtgärder.

I de fall uppföljningen resulterat i det samlade omdömet ”med tvekan tillfredsställande” görs återkopplingen cirka ett år efter avslutad uppföljning. Om omdömet ”ej tillfredsställande” getts, görs återkopplingen efter cirka sex månader.

Återkopplingen ska innehålla en redovisning av planerade och genomförda åtgärder för de bedömningsområden som fått omdömet ”ej tillfredsställande”. Om fakultetsnämnden bedömer att genomförda och planerade åtgärder inte är tillräckliga för att säkra utbildningens kvalitet lämnas ärendet över till rektor. Rektor beslutar då, i samråd med fakultetsnämnden, om ytterligare tid ska ges för åtgärdsarbete eller om utbildningen ska avvecklas.

3 Ettårsuppföljning av nyinrättat ämne

Nyinrättade ämnen följs upp efter cirka ett år, räknat från att de första doktoranderna har antagits till utbildningen. Syftet med uppföljningen är att bedöma hur ämnet har kommit igång med utbildningen och fånga upp om åtgärder behöver sättas in för att säkra att utbildning på forskarnivå håller hög kvalitet.

Ettårsuppföljningen genomförs av fakultetsnämnden. Uppföljningen inleds med ett uppstartsmöte där processen presenteras för berörda chefer och medarbetare. Uppföljningen sker via intervjuer med ämnesansvarig lärare, studierektor, handledarrepresentanter, doktorandrepresentanter samt prefekt och avdelningschef. Fakultetsnämnden kan välja att intervjua ytterligare funktioner från institution och verksamhetsstöd. Till stöd inför intervjuerna tar verksamhetsstödet fram vissa faktaunderlag. Dessa tillgängliggörs för de som deltar vid uppföljningen senast i samband med uppstartsmötet. Vid uppstartsmötet ges också information om vilken typ av frågor som kan komma att ställas vid intervjuerna.

Vid ettårsuppföljningen tillämpas ett urval av de bedömningsgrunder som återfinns i bilaga 2. De omdömen som tillämpas vid sexårsuppföljningen används även vid ettårsuppföljningen (2.3.2). Fakultetsnämnden lämnar sin bedömning i en rapport. Innan rapporten fastställs skickas den på delning till institutionen för kommentarer om eventuella sakfel och missförstånd.

De rekommendationer som lämnas i rapporten ska utgöra underlag för vidareutveckling av ämnet och dokumenteras i verksamhetsplaner och andra dokument kopplade till kvalitetsarbete inom utbildning. Uppföljning av åtgärderna sker på samma sätt som vid sexårsuppföljning (2.5).

4 Ytterligare ansvar vid uppföljning av ämne på forskarnivå

För att uppföljning av ämne på forskarnivå ska fungera väl, krävs insatser från flera olika funktioner vid Högskolan. Nedan listas ansvarsfördelning för uppgifter som inte redan är nämnda i dokumentet.

Prefekt och avdelningschef

- Säkerställer att uppföljningens resultat tas om hand och att åtgärder upprättas och genomförs.
- Säkerställer att planerade åtgärder kommuniceras till handledare, lärare och doktorander.
- Säkerställer att uppföljningens resultat och planerade åtgärder kommuniceras till relevanta externa intressenter (exv. externa parter som medverkar i forskarskolor).

Högskoledirektören

- Säkerställer att resurser avsätts inom verksamhetsstödet för att stödja uppföljningen i fråga om exempelvis projektledare, framtagning av faktaunderlag och kommunikation av resultat.
- Säkerställer att de delar av uppföljningens resultat som berör verksamhetsstödet tas om hand och förs in i verksamhetsplaner och/eller andra relevanta dokument.

Fakultetsnämnden

- Tar tillvara erfarenheter från uppföljningen i syfte att kontinuerligt förbättra uppföljningsprocessen

Dekan och prodekan

- Adresserar uppföljningens resultat vid den årliga kvalitetsdialogen³ med berörda institutioner och verksamhetsstödet.

Rektor

- Inkluderar resultatet av uppföljningen i högskoleövergripande utveckling av Högskolans utbildning, verksamhet och kvalitetssystem.
- Adresserar uppföljningens resultat vid den årliga kvalitetsdialogen med berörda institutioner och verksamhetsstödet.

³ Dekan och prodekan genomför årligen en kvalitetsdialog med varje institution och verksamhetsstödet, där kvalitetsarbetet följs upp. Kvalitetsdialogen genomförs som en del av rektors dialogmöte. Utöver rektor, dekan och prodekan deltar även prorektor och högskoledirektör.

5 Dokumentet gäller från

Dokumentet gäller från 2024-02-07 och ersätter Riktlinjer för sexårsuppföljning av ämne inom utbildning på forskarnivå (dnr HS 2020/227).

å

Bilaga 1: Bedömagruppen

Bedömagruppen består av tre ämnessakkunniga, en doktorandrepresentant och en företrädare för arbetslivet. En av de ämnessakkunniga utses till ordförande. Samtliga ledamöter i bedömagruppen ska vara externa.

De ämnessakkunnigas roll är att bedöma utbildningen utifrån ett ämnesperspektiv. Därav behöver de sakkunnigas kompetens gemensamt täcka in så stor del som möjligt av det ämne som ska följas upp. De ska vara professorer inom för utbildningen relevant område. De sakkunniga ska ha god kunskap och erfarenhet av utformning och genomförande av utbildning på forskarnivå.

Doktorandrepresentantens roll är främst att bedöma doktorandperspektivet inom utbildningen. Doktoranden ska aktivt bedriva studier på forskarnivå inom för utbildningen relevant område, alternativt nyligen ha disputerat.

Arbetslivsföreträdarens roll är främst att bedöma forskarutbildningens användbarhet i arbetslivet och hur doktoranderna förbereds för detsamma. Företrädaren bör ha doktorsexamen inom för utbildningen relevant område. Dessutom ska företrädaren ha erfarenhet av att samverka med lärosäten i fråga om utbildning på forskarnivå, alternativt samverka med utexaminerade doktorer som anställts vid arbetslivsföreträdarens arbetsplats.

Förslag på bedömare lämnas av prefekt. Bedömagruppen utses av dekan, som även utser gruppens ordförande. Jävs- och jämställdhetsaspekter ska beaktas vid utseendet av bedömagruppen och dess ordförande. Regler för ersättning till bedömarna framgår av separat beslut.

I bedömarnas uppdrag ingår att

- förbereda och genomföra ett platsbesök vid Högskolan.
- utifrån underlag och platsbesök göra bedömningar och föreslå åtgärder i syfte att kvalitetssäkra och utveckla ämnet. Dessa lämnas i ett gemensamt yttrande.
- efter delning av yttrandet till ämnet, korrigera eventuella sakfel innan det slutliga yttrandet lämnas till fakultetsnämnden.

Bilaga 2: Bedömningsområden och bedömningsgrunder

Nedanstående bedömningsområden och bedömningsgrunder tillämpas vid sexårsuppföljning av ämnen på forskarnivå vid Högskolan. Fakultetsnämnden kan inför varje separat sexårsuppföljning besluta att inkludera fler bedömningsområden och bedömningsgrunder (avsnitt 2.1 i riktlinjerna).

Ett urval av bedömningsgrunderna nedan används även vid ettårsuppföljning av nya ämnen. Dessa bedömningsgrunder är markerade med en asterisk (*).

Anvisningstexter kopplade till bedömningsområdena och bedömningsgrunderna återfinns i mallen för självvärderingen.

Bedömningsområde: Förutsättningar

Bedömningsgrund 1*:

Antalet handledare och deras sammantagna vetenskapliga och pedagogiska kompetens är adekvat utifrån utbildningens volym, innehåll och genomförande.

Bedömningsgrund 2*:

Det finns förutsättningar för att handledarna ska kunna utföra handledarskapet samt att kompetensutveckla sig inom handledning.

Bedömningsgrund 3*:

Det finns ett stabilt och ändamålsenligt verksamhetsstöd och infrastruktur för utbildningen.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat

Bedömningsgrund 1:

Utbildningens utformning, genomförande och examination säkerställer att doktoranden uppnår de nationella examensmålen inom utsatt studietid.

Bedömningsgrund 2*:

Det finns välfungerande processer för upprättande av doktorandens individuella studieplan (ISP) och uppföljningen av densamma.

Bedömningsgrund 3*:

Kursutbudet är tillräckligt i form av omfattning, djup och bredd och bidrar till att doktoranden har tillgång till en innehållsmässigt adekvat utbildning.

Bedömningsgrund 4:

Det finns ett systematiskt kvalitetsarbete inom ämnet.

Bedömningsområde: Doktorandperspektiv**Bedömningsgrund 1*:**

Samtliga doktorander ges goda möjligheter att aktivt påverka utbildningens innehåll och genomförande.

Bedömningsgrund 2*:

Utbildningen säkerställer en god fysisk och psykosocial studiemiljö för samtliga doktorander.

Bedömningsområde: Arbetsliv och samverkan**Bedömningsgrund 1:**

Utbildningen är användbar och har en god koppling till framtida arbetsliv inom och utanför akademien.

Bedömningsgrund 2:

Inom utbildningen sker samverkan för ömsesidigt utbyte med det omgivande samhället.